

USTAWA

z dnia 21 lipca 1983 r.

o amnestii.

Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, kierując się zasadami humanizmu socjalistycznego i mając na uwadze:

— postępującą normalizację życia społecznego i umocnienie się państwa socjalistycznego,

— wzrost dyscypliny społecznej oraz polepszenie stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego,

w celu stworzenia warunków umożliwiających obywatelom, którzy z powodów politycznych albo nieumyślnie dopuścili się naruszeń porządku prawnego, włączenie się do czynnego udziału w życiu kraju i podstaw do wcześniejszego zwolnienia ze względu na wiek i warunki osobiste sprawców niektórych przestępstw stanowi, co następuje:

Art. 1. Amnestię stosuje się do popełnionych przed dniem zniesienia stanu wojennego:

- 1) przestępstw przeciwko porządkowi prawnemu stanu wojennego, określonych w art. 46 i 48 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz. U. Nr 29, poz. 154 i z 1982 r. Nr 3, poz. 18) oraz art. 256 i 257 Kodeksu karnego w związku z art. 49 ust. 1 tego dekretu,
- 2) przestępstw związanych z militaryzacją, określonych w art. 303, 304 § 1 i 2 oraz § 3, z wyjątkiem wypadku usiłowania lub dokonania ucieczki za granicę, art. 305, 306 i 309 Kodeksu karnego,
- 3) przestępstw popełnionych z powodów politycznych albo w związku ze strajkiem lub akcją protestacyjną:
 - a) przeciwko zdrowiu, określonych w art. 156 § 1 i 2, art. 158 § 1 i art. 160 § 1 Kodeksu karnego,
 - b) przeciwko wolności, określonych w art. 165 § 1, art. 165 i 167 § 1, art. 171 § 1 oraz art. 172 § 1 Kodeksu karnego,
 - c) przeciwko czci i nietykalności cielesnej, określonych w art. 178 § 1 i 2, art. 181 § 1 i art. 182 § 1 Kodeksu karnego,
 - d) przeciwko praktykom religijnym, określonych w art. 196 i 197 Kodeksu karnego,
 - e) przeciwko mieniu, określonych w art. 212 § 1, art. 214 § 1 i art. 220 Kodeksu karnego,
 - f) przeciwko działalności instytucji państwowych i społecznych, określonych w art. 233 i 234 § 1 oraz art. 235—237 Kodeksu karnego,
 - g) przeciwko porządkowi publicznemu, określonych w art. 270 § 1, art. 271 i 273 § 1 i 2 w związku z art. 270 § 1 lub art. 271, art. 275 § 1, art. 276 § 1 i 3, art. 278 § 1—3 oraz art. 279—282a, 284, 285, 287 i 288 § 2 Kodeksu karnego,
 - h) określonych w art. 6a dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. o utworzeniu Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk (Dz. U. Nr 34, poz. 210, z 1948 r. Nr 36, poz. 257, z 1952 r. Nr 19, poz. 114, z 1953 r. Nr 49, poz. 239 i z 1981 r. Nr 20, poz. 99)
- 4) występków popełnionych przy przeciwdziałaniu strajkom lub akcjom protestacyjnym albo innym zbiorowym naruszeniom bezpieczeństwa i porządku publicznego z powodów politycznych.

5) przestępstw nieumyślnych, z wyjątkiem popełnionych w stanie nietrzeźwości.

Art. 2. Jeżeli sprawca, któremu do dnia zniesienia stanu wojennego nie przedstawiono zarzutów o przestępstwo określone w art. 1 ustawy lub w rozdziale XIX Kodeksu karnego, z wyjątkiem przestępstwa określonego w art. 134 lub 135, albo w art. 254 w związku z art. 122—124 i art. 126—128 Kodeksu karnego, dobrowolnie zgłosił się do dnia 31 października 1983 r. do organu powołanego do ścigania przestępstw albo do polskiego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego i oświadczył do protokołu, że zaniecha przestępczej działalności oraz ujawni rodzaj popełnionego czynu, czas i miejsce jego popełnienia — postępowania karnego nie wszczynają się, a wszczęte umarza.

Art. 3. 1. W sprawach o przestępstwa wymienione w art. 1, popełnione przez kobiety oraz przez sprawców, którzy w chwili czynu nie ukończyli lat 21, orzeczone prawomocnie kary zasadnicze i dodatkowe, nie ściągnięte grzywny, opłaty oraz koszty sądowe daruje się w całości.

2. Podlegają jednak wykonaniu prawomocne orzeczenia o przepadku rzeczy, degradacji i obniżeniu stopnia wojskowego, nawiązce i zasądzonym odszkodowaniu.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, postępowanie karne umarza się. W takim wypadku orzeka się przepadek narzędzi i innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa, a także przedmiotów pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, jak również przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio, w razie gdy darowanie kary nie następuje z powodu jej wykonania.

Art. 4. 1. W sprawach o przestępstwa wymienione w art. 1, popełnione przez sprawców innych niż określeni w art. 3:

- 1) prawomocnie orzeczone kary pozbawienia wolności do lat 3 lub kary łagodniejsze oraz kary dodatkowe — daruje się,
- 2) prawomocnie orzeczone kary pozbawienia wolności powyżej lat 3 — łagodzi się o połowę.

2. W sprawach o przestępstwa, o których mowa w ust. 1, postępowanie umarza się, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie orzec karę, która uległaby darowaniu.

3. W wypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2, przepisy art. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 5. W szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd Najwyższy, na wniosek Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, może umorzyć postępowanie o przestępstwo, o którym mowa w art. 1, choćby z okoliczności sprawy wynikało, że należałoby za nie orzec karę powyżej 3 lat pozbawienia wolności, o przestępstwo określone w rozdziale XIX Kodeksu karnego, z wyjątkiem przestępstwa określonego w art. 134 i 135, a także o inne przestępstwo — popełnione przed dniem

zniesienia stanu wojennego, albo darować prawomocnie orzeczoną karę za takie przestępstwo.

Art. 6. 1. W sprawach o przestępstwa popełnione przed dniem zniesienia stanu wojennego, inne niż określone w art. 1, warunkowe przedterminowe zwolnienie może nastąpić już pod odbyciu połowy kary, jeżeli sprawca:

- 1) ukończył — kobieta 50, a mężczyzna 60 lat, albo
- 2) do dnia wejścia w życie ustawy sprawował sam pieczę nad dzieckiem do lat 16, do której wykonywania są obowiązani rodzice.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się:

- 1) do zbrodni określonej w art. 1 pkt 1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz. U. z 1946 r. Nr 69, poz. 377, z 1947 r. Nr 65, poz. 390, z 1948 r. Nr 18, poz. 124 i z 1949 r. Nr 32, poz. 238) oraz do innych zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości,
- 2) do zbrodni określonych w art. 122, 123, 124, 126, 127, 129, 130 i 131 Kodeksu karnego, do przestępstw określonych w art. 125 w związku z art. 122—124 oraz 128 § 1 w związku z art. 122—124 i 127 Kodeksu karnego, jak również do przestępstw określonych w art. 129 w związku z tymi przepisami,
- 3) do zbrodni zabójstwa określonej w art. 148 § 1 Kodeksu karnego,
- 4) do zbrodni określonych w art. 134 i 135 Kodeksu karnego oraz w art. 201 i 202 § 2 tego Kodeksu, jeżeli zagarnięto mienie znacznej wartości, jak również do osób organizujących lub kierujących wykonaniem przez inne osoby przestępstwa polegającego na zagarnięciu mienia społecznego w porozumieniu z innymi osobami, bez względu na wysokość wyrządzonej szkody,
- 5) do przestępstw łapownictwa i piątnej protekcji określonych w art. 239, 240 i 241 § 1, 3 i 4 Kodeksu karnego, w art. 242 w związku z tymi przepisami oraz w art. 244 Kodeksu karnego,
- 6) do przestępstw zgwałcenia określonych w art. 168 Kodeksu karnego,
- 7) do przestępstw o charakterze chuligańskim albo popełnionych w stanie nietrzeźwości,
- 8) do przestępstw określonych w art. 208 Kodeksu karnego oraz do przestępstw rozboju i wymuszenia rozbójniczego określonych w art. 210 i 211 Kodeksu karnego,
- 9) do przestępstw gospodarczych określonych w rozdziale XXX Kodeksu karnego i do przestępstw określonych w ustawie z dnia 25 września 1981 r. o zwalczaniu spekulacji (Dz. U. z 1982 r. Nr 36, poz. 243).

Art. 7. 1. W razie popełnienia przez sprawcę przestępstwa, do którego zastosowano amnestię, w okresie do dnia 31 grudnia 1985 r. nowego umyślnego przestępstwa podobnego, za które orzeczono karę pozbawienia wolności, wydane orzeczenie o zastosowaniu amnestii ulega uchyleniu; w takim wypadku postępowanie karne podejmuje się, darowane lub złagodzone kary podlegają wykonaniu odpowiednio w całości lub w części, nie uiszczono opłaty i koszty sądowe ulegają ściągnięciu.

2. Organ stosujący amnestię jest obowiązany pouczyć osobę korzystającą z amnestii o treści przepisu ust. 1; przyjęcie pouczenia do wiadomości osoba ta potwierdza w protokole własnoręcznym podpisem.

Art. 8. Przebacza się i puszcza w niepamięć wykroczenia popełnione przed dniem zniesienia stanu wojennego z powodów politycznych lub na tle konfliktów społecznych, a nie wykonane kary — daruje się.

Art. 9. 1. W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii, stosuje się amnestię do każdego ze zbiegających się przestępstw. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego amnestii z innym przestępstwem, stosuje się amnestię do przestępstwa podlegającego amnestii.

2. Po zastosowaniu amnestii w miarę potrzeby orzeka się karę łączną na ogólnych zasadach.

Art. 10. 1. Do kar już złagodzonych w drodze amnestii lub łaski stosuje się przepisy ustawy, biorąc za podstawę karę złagodzoną. Okres próby wyznaczony indywidualnym aktem łaski skraca się do dnia 31 grudnia 1985 r.

2. Jeżeli w drodze amnestii lub łaski złagodzone jedynie karę łączną, uważa się, że kary wymierzone za poszczególne zbiegające się przestępstwa zostały złagodzone do wysokości złagodzonej kary łącznej.

Art. 11. 1. Amnestię stosuje sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy.

2. W postępowaniu przygotowawczym amnestię stosuje prokurator, jednakże sąd orzeka na wniosek prokuratora o umorzeniu postępowania na podstawie art. 3 ust. 3 i art. 4 ust. 2.

3. W sprawach o wykroczenia amnestię stosuje kolegium do spraw wykroczeń.

4. W stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności i karę aresztu, jeżeli nie zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej, amnestię stosuje sąd wojewódzki, w którego okręgu skazany odbywa karę, a w zakresie właściwości sądów wojskowych — sąd wojskowy; sąd orzeka na posiedzeniu w składzie jednego sędziego.

Art. 12. 1. Orzeczenia w przedmiocie amnestii zapadają w formie postanowień, chyba że amnestię zastosowano w wyroku; w sprawach rozpoznawanych na rozprawie o umorzeniu postępowania, darowaniu lub złagodzeniu kary orzeka się w wyroku.

2. Na postanowienie w przedmiocie amnestii przysługuje zażalenie. W wypadkach, o których mowa w art. 11 ust. 4, zażalenie rozpoznaje sąd wojewódzki lub sąd wojskowy w składzie trzech sędziów.

Art. 13. 1. W wypadkach, o których mowa w art. 7, orzeka organ właściwy do rozpoznania sprawy, w której na podstawie amnestii darowano karę, a jeżeli umorzono postępowanie — organ, który je umorzył.

2. Sąd orzeka na posiedzeniu, chociażby amnestię zastosowano w wyroku.

3. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

Art. 14. Postępowanie w sprawach amnestii prowadzi się zgodnie z przepisami obowiązującymi w postępowaniu przed organem, który je prowadzi, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 15. 1. Przy zwalnianiu z zakładów karnych i aresztów śledczych na podstawie amnestii w pierwszej kolejności podlegają zwolnieniu odbywający karę aresztu, karę pozbawienia wolności — kobiety i młodociani oraz osoby tymczasowo aresztowane.

2. Zwolnienie osób pozbawionych wolności powinno nastąpić nie później niż w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 16. Ministrowie: Obrony Narodowej, Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospoli-

tej Ludowej mogą wydawać przepisy niezbędne do wykonania ustawy.

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *J. Szymanek*